

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

تعاون الدعوة
وأثرهم في المجتمع

Ta'āwun al-du'āt wa-atharuhum fī al-mujtama'

Cooperarea celor care
cheamă la Allah

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Cooperarea celor care cheamă la Allah

Și influența lor în societate

تعاون الدعوة وأثرهم في المجتمع

Taʿāwun al-duʿāt wa-atharuhum fī al-mujtamaʿ

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid

România · 2026

Titlul original: تعاون الدعوة وأثرهم في المجتمع

Ediția I

Traducere în limba română: Institutul Tawhid.

Ediția-sursă: IslamEnc, cartea 141, versiunea 1.0; prelegere ținută la Facultatea de Fundamente ale Religiei din Riad, 2 Rabīʿ al-Thānī 1410 h.

Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Cuprins

Introducere	1
Întrebări și răspunsuri	20
1. Mijloacele chemării	20
2. Cine poate chema la Allah	22
3. Apropierea de cei care greșesc	23
4. Defăimarea învățaților	24
5. Deosebirea de părere și dezbinarea	26
6. Dezacordul în credință	27
7. Pregătirea oamenilor pentru Sunna	29
8. Educația și îndemnarea	30
9. Cărțile înaintașilor și ale contemporanilor	31
10. Păstrarea religiei și cauzele ei	32
11. Asprimea și răspunderea autorităților	33
12. A îndemna la ceea ce nu poți împlini	33
13. Cercetarea chestiunilor de dezacord	34
14. Distribuirea cărților și înregistrărilor	34
15. Transmiterea religiei după putere	35
16. Cadrul cooperării	35
17. Imamul Aḥmad și celelalte școli	36
18. Cooperarea cu mass-media	36
19. Îndatoririle imamului moscheii	37

Introducere

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul tuturor lumilor. Îl laudăm, Îi cerem ajutor și iertare și ne întoarcem la El cu căință. Căutăm ocrotire la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah Preaînaltul l-a trimis cu călăuzirea și cu religia adevărului. El a transmis mesajul, și-a îndeplinit îndatorirea încredințată, a dorit binele comunității și s-a străduit pentru Allah așa cum se cuvine. Binecuvântările și pacea lui Allah să fie asupra lui, asupra familiei și a companionilor săi și asupra celor care îi urmează cu bine până în Ziua Judecății.

Acestea fiind spuse, fraților, mă bucur ca în această seară — seara dinaintea zilei de marți, 2 Rabīʿ al-Thānī, anul 1410 — să mă aflui aici, în sala Facultății de Fundamente ale Religiei din Riad, care aparține Universității Islamice Imamul Muḥammad ibn Saʿūd. Îl rog pe Allah Preaînaltul să facă această vizită și această întâlnire binecuvântate și folositoare.

Fraților, tema prelegerii este „Cooperarea celor care cheamă la Allah și influența lor în societate”. Fără îndoială, chemarea la Allah are un rang mareț în Legea lui Allah. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, i-a spus în Cartea Sa Profetului Său Muḥammad ﷺ un cuvânt pe care i-a poruncit în mod aparte să-l transmită comunității:

ج
﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا
وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾
صل

Spune: „Aceasta este calea mea! Eu chem la Allah în deplină cunoaștere, eu și cei care mă urmează.”

Coran, 12:108

Profetului ﷺ i s-a poruncit să rostească întregul Coran și să transmită cuvântul lui Allah robilor lui Allah. Dar, când o chestiune este deosebit de importantă, Allah Preaînaltul îi adresează Trimisului Său ﷺ o poruncă aparte de a o transmite comunității. În Cartea lui Allah se află exemple, precum versetul amintit sau cuvintele Sale:

﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ﴾

Spune-le credincioșilor să-și plece privirile!

Coran, 24:30

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ﴾

Și spune-le credincioaselor să-și plece privirile!

Coran, 24:31

Și cuvintele Sale:

﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ﴾

Spune: „Nu vă spun că la mine se află comorile lui Allah și nici nu cunosc nevăzutul.”

Coran, 6:50

Sunt multe alte asemenea versete.

Ceea ce trebuie să știm este că, atunci când Allah introduce porunca de a vorbi adresându-Se lui Muḥammad, Trimisul lui Allah ﷺ, aceasta arată o atenție deosebită acordată subiectului acelor cuvinte.

Allah Preaînaltul îi spune Profetului Său Muḥammad ﷺ:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي﴾

Spune: „Aceasta este calea mea!”

Coran, 12:108

Lucrul la care se face referire este cel arătat în cuvintele:

﴿أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي﴾

Eu chem la Allah în deplină cunoaștere, eu și cei care mă urmează.

Coran, 12:108

Profetul ﷺ, asemenea fraților săi dintre ceilalți profeți și trimiși, a ocupat acest rang înalt și măreț: chemarea la Allah. Este însă o chemare întemeiată pe cunoașterea limpede a lucrului la care cheamă, a stării celor cărora li se adresează și a modului de a chema. Aceste trei forme de cunoaștere sunt neapărat necesare:

Cunoașterea limpede a lucrului la care îi cheamă pe oameni.

Cunoașterea limpede a stării celui chemat.

Cunoașterea limpede a modului de a face chemarea.

Dacă aceste trei lucruri sunt împlinite, chemarea devine chemarea lui Muḥammad ﷺ. Dacă unul lipsește, deplinătatea ei scade în măsura lipsei din aceste trei lucruri.

Allah Preaînaltul spune în acest verset:

﴿عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ﴾

În deplină cunoaștere, eu și cei care mă urmează.

Coran, 12:108

Așadar, pentru oricine îl urmează pe Profet ﷺ nu este de ajuns să împlinească numai actele personale de adorare, precum rugăciunea, zakâtul, postul, pelerinajul, bunătatea față de părinți și păstrarea legăturilor de rudenie. Trebuie și să cheme la Allah, Preamăritul și Preaînaltul, prin purtarea și cuvintele sale.

Trebuie, de asemenea, să cheme la Allah cunoscând limpede starea celor cărora li se adresează. Când Profetul ﷺ l-a trimis pe Mu'adh în Yemen, i-a spus: „Vei merge la un popor dintre oamenii Scripturii.” I-a arătat starea lor ca să fie pregătit să-i întâlnească și să-i acorde fiecăruia locul cuvenit.

Fără îndoială, orice om cu judecată înțelege deosebirea dintre chemarea unui neștiutor și chemarea unuia care se împotrivește cu încăpățănare și trufie. De aceea, Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾

Nu discutați cu oamenii Scripturii decât în felul cel mai bun, afară de cei dintre ei care au săvârșit nedreptate.

Coran, 29:46

Cu cei care săvârșesc nedreptate nu discutăm în felul cel mai bun, ci potrivit stării și nedreptății lor.

Cel care cheamă trebuie să cunoască și modul de a face chemarea: cum îi cheamă pe oameni? Pentru cei care fac chemare, această întrebare este foarte importantă. Îi cheamă prin asprime, severitate, criticarea stării în care se află și jignirea căii pe care o urmează? Sau îi cheamă cu blândețe și îngăduință, arătând

frumusețea lucrului la care îi îndeamnă, fără să-i înjosească pentru calea și purtarea lor?

Allah Preaînaltul le spune tuturor robilor Săi:

﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾

Nu-i insultați pe cei pe care ei îi cheamă în afară de Allah, ca nu cumva ei să-L insulte pe Allah, din dușmănie și fără cunoaștere!

Coran, 6:108

Știm cu toții că insultarea zeilor celor care Îi asociază parteneri lui Allah este cerută, fiindcă aceștia sunt divinități false. Allah Preaînaltul spune:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنْ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَطْلُ﴾

Aceasta pentru că Allah este Adevărul, iar ceea ce ei cheamă în afara Lui este neadevărul.

Coran, 22:62

Insultarea neadevărului și lămurirea lipsei lui de valoare înaintea oamenilor sunt cerute și necesare. Dar dacă din aceasta ar rezulta un rău mai mare, deși neadevărul ar putea fi înlăturat fără acel rău, Allah spune:

﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾

Nu-i insultați pe cei pe care ei îi cheamă în afară de Allah, ca nu cumva ei să-L insulte pe Allah, din dușmănie și fără cunoaștere!

Coran, 6:108

Se știe că, dacă Îl insultă pe Allah, o fac din dușmănie și fără cunoaștere. Știm că Allah, Cel Atotputernic și Măreț, este mai presus de orice cusur, iar când le insultăm zeii o facem pe drept. Cu toate acestea, Allah, Cel Atotputernic și Măreț, a interzis această faptă în sine îndreptățită, de teamă să nu provoace acea agresiune neîndreptățită, fiindcă ea este un rău.

Prin urmare, dacă cel care cheamă vede pe cineva urmând un lucru pe care el îl socotește neadevărat, dar pe care celălalt îl socotește adevărat, nu ține de calea chemării la care Allah l-a îndrumat pe Profetul Său Muḥammad ﷺ să-i atace doctrina sau credința. Aceasta îl îndepărtează și îl poate face să insulte adevărul pe care îl urmezi tu, fiindcă tu ai insultat neadevărul pe care el îl socotește adevăr.

Calea este, în schimb, să-i arăt adevărul și să i-l explic. Pentru mulți oameni, mai ales pentru cei care îi urmează orbește pe alții, lumina adevărului poate rămâne ascunsă sub vălul poftelor și al imitației. De aceea spun: adevărul trebuie arătat și lămurit. Fără îndoială, firea sănătoasă îl primește, căci el este religia și Legea lui Allah. Adevărul va avea negreșit un efect asupra celui chemat. Nu spun că efectul va apărea imediat, fiindcă aceasta poate fi greu de realizat, dar el poate apărea după un timp. Omul poate cugeta iar și iar la ceea ce i s-a propus, până când adevărul îi devine limpede.

Important este, așadar, ca acela care cheamă să cunoască limpede modul în care li se adresează oamenilor. Acest lucru cântărește mult în primirea sau respingerea chemării.

Cunoaștem cu toții întâmplările Profetului ﷺ care arată felul de a chema la Allah, Preamăritul și Preaînaltul, în cel mai bun mod. Cunoaștem povestea beduinului care a venit și a urinat într-o parte a moscheii. Oamenii l-au mustrat aspru și l-au dezaprobat, dar Trimisul ﷺ a spus: „Lăsați-l și nu-l opriți”, adică nu-i întrerupeți urinarea. El i-a oprit de la aceasta. Când omul a terminat, Profetul ﷺ a poruncit să fie înlăturată necurățenia, turnându-se peste ea o găleată cu apă sau ceva asemănător. Apoi l-a chemat pe beduin și i-a spus:

„Aceste moschei nu sunt potrivite pentru urină sau murdărie. Ele sunt pentru pomenirea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, pentru rugăciune și pentru recitarea Coranului”

— ori așa cum a spus el ﷺ. Cugetă la această chemare la adevăr făcută în acest fel! Cum îți închipui starea beduinului pe care Trimisul, pacea și binecuvântările să fie asupra lui, l-a îndemnat să respecte moscheile prin această purtare blândă și ușoară? Nu-ți poți închipui decât că beduinul va primi indemnul, se va liniști și se va simți împăcat. El va vedea deosebirea dintre mustrarea aspră a companionilor, Allah să fie mulțumit de ei, și învățătura liniștită a Profetului ﷺ, care deschide inima și o împacă.

Cel care cheamă trebuie, de asemenea, să fie primul care pune în practică lucrul la care îi cheamă pe ceilalți. Dacă îi cheamă la adevăr, ar fi o mare nesăbuiță să-l încalce el însuși. Dacă îi cheamă la neadevăr, este și mai grav și mai urât să cheme oamenii la rățacire și la rău. Când purtarea celui care cheamă contrazice mesajul său, aceasta face, fără îndoială, ca mesajul să nu fie primit. Oamenii îi privesc pe cei care cheamă altfel decât îi privesc pe ceilalți. Dacă văd un om care îndeamnă la un lucru, dar nu-l împlinește, se vor îndoii: ceea ce propune este adevăr sau neadevăr? Cel chemat își va spune: „Dacă este adevăr, de ce nu-l împlinește el?” Astfel, oamenii îl primesc mai puțin, pe lângă marele păcat pe care îl poartă pentru că îi cheamă pe alții fără să făptuiască. Allah Preaînaltul îi muștră pe fiii lui Israel:

﴿ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ ثُلُونَ

ج
الْكِتَابِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴾

Oare le porunciți oamenilor binele și uitați de voi înșivă, deși voi citiți Scriptura? Oare nu judecați?

Coran, 2: 44

Nu ține, așadar, de judecată ca un om să-i poruncească altuia binele și să uite de sine. Dacă lucrul este bun, să fie el primul care îi îndeamnă pe ceilalți să-l facă, primul care îl înfăptuiește și primul care îl împlinește, ca să-i cheme pe oameni atât prin cuvinte, cât și prin purtare.

Cel care cheamă trebuie să cunoască limpede lucrul la care îndeamnă. Să nu vorbească decât despre ceea ce știe că este adevăr ori despre ceea ce consideră, cu probabilitate întemeiată, că este adevăr, atunci când chestiunea admite o asemenea apreciere.

Dacă însă cheamă în neștiință, dărmă mai mult decât construiește și, pe deasupra, poartă un păcat mare. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾

Nu urma ceea ce nu cunoști! Auzul, văzul și inima — pentru toate acestea vei fi întrebat.

Coran, 17:36

Nu urma nimic fără cunoaștere, fiindcă vei fi tras la răspundere. El spune, Cel Atotputernic și Măreț:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ
وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

Spune: „Domnul meu a interzis numai faptele rușinoase, cele văzute și cele ascunse, păcatul, nedreptățirea fără drept, să-l asociați lui Allah ceva pentru care El nu a coborât nicio dovadă și să spuneți despre Allah ceea ce nu cunoașteți.”

Coran, 7:33

Auzim despre unii care cheamă la un lucru îndepărtându-se de ceea ce este corect. Știm — sau considerăm foarte probabil — că nu au ales acel lucru și nu au chemat la el în cunoștiință de cauză, ci din neștiință. Din aceasta rezultă două rele mari:

Primul rău: este primit neadevărul la care acel om a chemat fără cunoaștere.

Al doilea rău: este respins adevărul întemeiat pe cunoaștere. Vedem sau auzim, de pildă, că unii declară interzise lucruri pentru

care nu au nicio dovadă de la Allah că ar fi interzise ori declară obligatorii lucruri pentru care nu au nicio dovadă de la Allah că ar fi obligatorii. Când oamenii de rând îl aud spunând acestea și au o părere bună despre el, resping adevărul aflat la altcineva și primesc acest neadevăr.

Dau un singur exemplu, fără a le epuiza: auzim pe cineva spunând că nu este îngăduită folosirea aparatelor de înregistrare, pe motiv că nu existau în vremea Profetului ﷺ. Oare argumentul pe care l-a invocat este potrivit pentru această concluzie?

Răspunsul este: nu. Acesta nu este un act de adorare, ca să spunem că trebuie respins dacă nu este dovedită prescrierea lui în religie. Este un mijloc îngăduit potrivit regulii de bază, căci regula de bază pentru lucrurile din afara actelor de adorare este îngăduința.

Regula lucrurilor este îngăduința; oprește însă

orice act de adorare fără încuviințarea Celui care legiferează.¹

Regula de bază pentru lucrurile din afara actelor de adorare este îngăduința. Apoi, lucrul pe care l-am socotit îngăduit poate fi un mijloc pentru un lucru cerut, devenind astfel și el cerut, sau poate fi un mijloc pentru un lucru condamnat, devenind și el condamnat. Dacă în aparatele de înregistrare este înregistrat binele, fără îndoială că ele sunt un bine. În vremea Trimisului, pacea și binecuvântările să fie asupra lui, Coranul era consemnat prin scriere, iar acesta era un mijloc. Acum îl consemnăm atât prin scriere, cât și prin înregistrare sonoră. După părerea mea, acest mijloc este una dintre binefacerile lui Allah asupra noastră. Câtă cunoaștere a fost păstrată prin el și cât au folosit ascultătorii din ea! Cum poate cineva care cheamă la Allah să se ridice și să le spună oamenilor: „*Acesta este un lucru condamnat! Este o inovație! Nu exista în vremea Trimisului lui Allah ﷺ!*”? Dacă am urma această cale, am înlătura multe lucruri care le aduc musulmanilor foloase vădite. Exemplele sunt numeroase și nu doresc să mă lungesc cu ele.

1 Acest vers provine din „Poemul despre principiile jurisprudenței și regulile sale” al autorului, Allah să aibă milă de el, p. 80.

Ceea ce vreau să subliniez este însă că acela care cheamă trebuie să cunoască limpede religia lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, ca nu cumva, fără să știe, să cheme la un lucru condamnabil ori să avertizeze împotriva unui lucru bun.

Îți este mai bine să nu chemi astăzi la un lucru și să-l amâni până mâine, după ce cercetezi textele și dovezile, decât să te grăbești și să vorbești despre ceea ce nu cunoști.

Acestea sunt cerințe generale pentru cel care cheamă: să cunoască limpede lucrul la care îndeamnă, starea celor cărora li se adresează și modurile de a face chemarea.

Cel care cheamă trebuie să aibă și răbdare față de răul care îl atinge prin vorbe sau fapte. Cel care cheamă la bine are negreșit împotrivitori cărora nu le place mesajul său. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمَجْرِمِينَ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا﴾

*Astfel am făcut pentru fiecare profet un vrăjmaș dintre nelegiuiți.
Însă Domnul tău îți este de ajuns drept Călăuzitor și Sprijinitor.*

Coran, 25:31

Fiecare profet are un vrăjmaș dintre nelegiuiți, nu din pricina persoanei sale, ci din pricina profeției sale. Înainte să fie trimis ca profet, Trimisul lui Allah ﷺ era, în ochii celor din Qurayș, omul sincer și demn de încredere. După ce a fost trimis cu Legea lui Allah, a devenit în ochii lor mincinosul, vrăjitorul, poetul, prezicătorul, nebunul și celelalte nume rele pe care i le dădeau. Allah, Cel Atotputernic și Măreț, spune:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمَجْرِمِينَ﴾

Astfel am făcut pentru fiecare profet un vrăjmaș dintre nelegiuiți.

Coran, 25:31

De ce? Din pricina persoanei sale sau a profeției sale? Din pricina profeției sale. Oricine urmează calea Profetului va avea negreșit un vrăjmaș dintre nelegiuți. Acest vrăjmaș se va strădui să-i facă rău prin orice vorbă sau faptă îi stă în putere. Însă cel care cheamă trebuie să rabde, să nădăjduiască răsplata și să spere la sprijinul lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și la un sfârșit bun.

Cel care cheamă nu trebuie să cheme la propria persoană, ci la Allah. Aceasta înseamnă să nu fie preocupat de propria biruință sau de faptul că spusele îi sunt primite în timpul vieții ori după moarte. Important este ca adevărul la care cheamă să fie primit de oameni, fie în timpul vieții sale, fie după moarte. Este firesc ca omul să se bucure și să prindă avânt când adevărul la care cheamă este primit cât încă trăiește. Dacă însă Allah, Preamăritul și Preaînaltul, îl încearcă prin lipsa unei primiri imediate sau grabnice, pentru a se vădi răbdarea ori lipsa lui de răbdare, să rabde și să nădăjduiască răsplata. Atât timp cât știe că se află pe adevăr, să rămână statornic, iar sfârșitul bun va fi al lui. Nu precum unii care, auzind cuvinte ce îi rănesc sau fiind atinși de o faptă dureroasă, dau înapoi, șovăie ori se îndoiesc de ceea ce urmează. Allah Preaînaltul i-a spus Profetului Său Muḥammad ﷺ:

﴿إِن كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَ
مِنَ الْمُحْتَرِينَ﴾

Dacă ai vreo îndoială asupra a ceea ce ți-am coborât, întreabă-i pe cei care citesc Scriptura de dinaintea ta. Adevărul ți-a venit de la Domnul tău, așadar să nu fii dintre cei care se îndoiesc!

Coran, 10:94

Cel care cheamă, dacă nu găsește o primire imediată, poate da înapoi sau începe să se întrebe șovăind dacă se află ori nu pe adevăr. Dar Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a arătat adevărul și i-a dat semne cunoscute. Dacă știi că te afli pe adevăr, rămâi statornic, chiar dacă auzi sau vezi ceea ce nu-ți place. Rabdă, fiindcă sfârșitul bun este al celor evlavioși.

Una dintre purtările pe care trebuie să le aibă cei care cheamă este cooperarea dintre ei. Grijă fiecăruia să nu fie ca vorbele sale să fie primite și puse înaintea vorbelor altuia, ci ca mesajul chemării să fie primit, fie că vine de la el, fie de la altcineva. Dacă dorești ca cuvântul lui Allah să fie cel mai înalt, nu trebuie să te preocupe dacă aceasta se împlinește prin tine sau prin altcineva. Este firesc ca omul să iubească să fie săvârșit binele prin el, dar să nu-i displace să fie săvârșit prin altul. Dimpotrivă, trebuie să iubească înălțarea cuvântului lui Allah, fie prin el, fie prin altcineva. Dacă își întemeiază purtarea pe aceasta, îi va ajuta pe ceilalți în chemarea la Allah, chiar dacă oamenii îi primesc pe ei mai mult decât pe el.

Cei care cheamă sunt datori să fie ca o singură mână: să se ajute, să coopereze, să se sfătuiască și să înainteze împreună. Să se ridice pentru Allah câte doi, câte trei și câte patru:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ﴾

Spune: „Vă îndemn la un singur lucru: să vă ridicați pentru Allah câte doi și câte unul.”

Coran, 34:46

Dacă vedem că cei care cheamă la rău și la stricăciune se adună, se unesc și își fac planuri, de ce nu fac și cei care cheamă la Allah același lucru, ca să se îndrume unii pe alții acolo unde greșesc în cunoaștere, în mijloacele chemării sau în altele asemenea?

Când cercetăm textele Cărții și ale Sunnei, vedem că Allah Preaînaltul i-a descris pe credincioși prin însușiri care arată că sunt uniți și cooperează. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ ۙ أُولَآئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَا۟ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

Credincioșii și credincioasele sunt sprijinitori unii altora. Ei poruncesc binele și opresc răul, împlinesc rugăciunea, dau zakātul și ascultă de Allah și de Trimisul Său. De aceștia Allah va avea milă. Allah este Atotputernic și Înțelept.

Coran, 9:71

Și spune:

﴿وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَلَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾

*Să fie dintre voi o comunitate care cheamă la bine, poruncește ceea
ce este drept și oprește ceea ce este rău. Aceștia sunt cei care
izbâdesc. Nu fiți asemenea celor care s-au dezbinat și au avut
neînțelegeri după ce le-au venit dovezile limpezi. Aceia vor avea
parte de o pedeapsă mare.*

Coran, 3:104-105

Satana strecoară în inima celui care cheamă o anumită
aversiune față de un alt chemător, atunci când acesta are succes.
Omul nu urmărește să ajungă la același succes, ci îi displace ca
celălalt să-l întrecă în succes și în primirea de care se bucură
între oameni. De aceea, Șeicul Islamului, Allah să aibă milă de el,
a explicat invidia astfel: să-ți displace binefacerea pe care Allah
i-a dăruit-o altuia. Deși mulți învățați definesc invidia drept
dorința ca altul să piardă binefacerea, noi spunem că invidia este
aversiunea față de binefacerea pe care Allah Preaînaltul a dăruit-o
altuia, indiferent dacă dorești sau nu să o piardă. Omule, ești
dator să-l ajuți pe fratele tău în chemarea sa, chiar dacă te întrece
și are succes, atât timp cât dorești ca cuvântul lui Allah să fie cel
mai înalt.

Să știți, fraților, că cei care cheamă la stricăciune și la rău doresc dezbinarea celor care cheamă la bine. Ei știu că unirea și cooperarea acestora sunt o cauză a succesului lor, iar dezbinarea, o cauză a eșecului. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ

مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

*Nu vă certați, ca să nu slăbiți și să vă piară puterea! Și răbdați!
Allah este cu cei răbdători.*

Coran, 8:46

Fără îndoială, fiecare dintre noi poate greși. Dacă vedem o greșeală la unul dintre noi, să cooperăm la înlăturarea ei, luând legătura cu el și arătându-i greșeala. Poate că numai noi o socotim greșeală, deși în realitate nu este, iar el ne va arăta că ne-am înșelat socotind-o astfel. A folosi însă greșeala lui drept prilej de a-l defăima și de a-i îndepărta pe oameni de el nu este o însușire a credincioșilor, cu atât mai puțin a celor care cheamă la Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

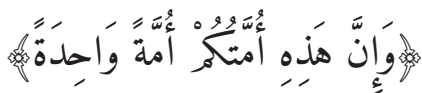
Nimeni nu se îndoiește că, în acești ultimi ani, tinerii au început, lauda Îi aparține lui Allah, să înainteze pe o cale sănătoasă în chemarea la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. A apărut însă și o greșeală: unii tineri au început să meargă numai pe propria cale, fără să țină seama de părerea altuia. Mai mult, sunt încântați de propria cunoaștere și gândire, deși cunoașterea lor este în mare măsură neștiință, iar gândirea lor cuprinde greșeli. Îi vezi disprețuindu-i pe alții și nesupunându-se adevărului pe care aceștia îl au. Chiar dacă li se amintește un imam al musulmanilor, recunoscut pentru cunoaștere, religiozitate și cinste, spun: „Și cine este acesta? Nu este el un bărbat, iar eu tot un bărbat?” Cu toate acestea, poziția de care se socotesc îndreptățiți prin acest argument este întemeiată pe puțină înțelegere și cunoaștere. De pildă, nu adună toate dovezile privitoare la subiect. Iau una, mai ales dacă arată o hotărâre

neobișnuită, se țin de ea și le lasă pe celelalte. Nu se opresc și nu primesc îndemnul când li se spune: „*Cugetă la chestiune, cercetează dovezile și ia seama, de pildă, la deosebirea față de majoritatea învățaților.*” Nu cugetă. Așa îi tratează și pe frații lor care cheamă la Allah: dacă altul are altă părere, îl socotesc pe neadevăr, iar pe ei înșiși pe adevăr, de parcă ar primi revelație!

Fără îndoială, această cale nu este dreaptă. Omului nu-i este îngăduit să fie convins că celălalt greșește și că numai el are dreptate în chestiuni care admit judecata întemeiată a învățaților. Dacă este convins de aceasta, este ca și cum s-ar fi așezat în rangul profeției, al trimiterii și al feririi de greșeală. Greșeala posibilă pentru altul este posibilă și pentru tine. Dreptatea pe care ți-o atribui ție și-o atribuie și altul. Se poate ca el să aibă dreptate, iar tu să greșești.

Astfel, unii tineri ajung să se lege de o anumită grupare sau de un anumit învățat, pe care îl apără și ale cărui cuvinte le urmează, fie că sunt corecte, fie că sunt greșite. În realitate, aceasta dezbină comunitatea, îi slăbește hotărârea și îi face pe acești tineri întorși către Allah o țintă a batjocurii celor care urmăresc răul și stricăciunea.

Suntem datori să fim așa cum ne-a descris Allah:

Această comunitate a voastră este o singură comunitate.

Coran, 23:52

Să avem un cuvânt unit. Nu spun că trebuie să avem aceeași părere, în sensul de a nu exista între noi nicio deosebire în chestiunile în care dezacordul este îngăduit, fiindcă aceasta nu este cu putință. Spun însă că, dacă apare o deosebire de părere într-o chestiune care o admite, ea nu trebuie să ducă la dezbinarea inimilor. Inimile să rămână unite, sprijinul dintre noi să continue, iar iubirea să fie statornică, chiar dacă avem păreri diferite în chestiuni care admit judecata întemeiată.

Dau un exemplu dintr-o chestiune mică în comparație cu marile îndatoriri ale Islamului: șederea în rugăciune înainte de

ridicarea pentru a doua sau a patra unitate. Unii învățați o socotesc sunna, alții nu, iar alții fac distincții în funcție de împrejurare. Deosebirea de părere este cunoscută. Dar dacă fratele și partenerul meu în chemare o socotește sunna, iar eu nu, el se așază, iar eu nu mă așez, ne este oare îngăduit să facem din aceasta un motiv să ne urâm, să ne expunem greșelile în public sau să ne defăimăm? Nu, pe Allah, nu ne este îngăduit! Companionii, Allah să fie mulțumit de ei, au avut păreri diferite în lucruri mai mari și mai importante decât acesta, fără să se îndepărteze sau să se urască unii pe alții. Cum se face că noi ajungem să ne urâm din cauza acestor chestiuni, mici în comparație cu altele mai importante din religie? Mulți dintre noi știu că, după întoarcerea Trimisului lui Allah ﷺ din expediția Al-Aḥzāb, Jibril a venit și i-a poruncit să meargă la Banū Qurayzah, fiindcă încălcaseră legământul. Profetul ﷺ și-a îndemnat companionii să pornească spre ei și a spus: *„Nimeni să nu împlinească rugăciunea de după-amiază decât la Banū Qurayzah.”* Au ieșit din Medina, iar timpul rugăciunii i-a prins pe drum. Unii au spus: *„Nu ne rugăm decât la Banū Qurayzah”* și au amânat rugăciunea până când timpul ei a trecut. Alții au spus: *„Ne rugăm la timpul ei, chiar dacă nu am ajuns la Banū Qurayzah.”* Profetul ﷺ a aflat și nu a muștrătat niciuna dintre cele două părți. Nici ei nu au avut în inimi ură sau dușmănie unii față de alții. Această deosebire era mai gravă decât aceea privitoare la șederea înainte de ridicarea pentru a doua sau a patra unitate, fiindcă privea împlinirea rugăciunii în timpul ei ori în afara lui.

Îl rog, aşadar, pe fraţii mei care cheamă la Allah să nu transforme chestiunile în care există o deosebire de părere îngăduită şi întemeiată pe cercetarea dovezilor într-un motiv de dezbinare, de grupări potrivnice şi de învinuire reciprocă de rătăcire. Aceasta le slăbeşte poziţia înaintea duşmanilor lor. Ştiţi că există duşmani care aşteaptă nenorocirea celor ce cheamă la bine. Dar cel alături de care este Allah va avea sfârşitul bun şi va fi sprijinit în această viaţă şi în Viaţa de Apoi. Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ﴾

Noi îi vom sprijini negreşit pe trimişii Noştri şi pe cei care cred, în viaţa de acum şi în Ziua în care se vor ridica martorii.

Coran, 40:51

Îl rog pe Allah, Preamăritul şi Preaînaltul, să ne facă, pe mine şi pe voi, dintre sprijinatorii religiei Sale şi dintre cei care cheamă la El în deplină cunoaştere şi să ne dăruiască milă de la El. El este Dăruitorul. Îl rog pe Allah Preaînaltul să-i răsplătească cu bine pe fraţii care ne-au pregătit această întâlnire şi să-i facă mereu dintre cei care cheamă la bine.

Întrebări și răspunsuri

1. Mijloacele chemării

Întrebarea 1. Una dintre chestiunile asupra cărora cei care cheamă la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, au păreri diferite este aceea a mijloacelor chemării. Unii le socotesc acte de adorare care trebuie limitate la ceea ce este prescris și, prin urmare, îi dezaprobă pe cei care organizează activități culturale, sportive sau teatrale pentru a atrage tinerii și a-i chema. Alții consideră că mijloacele se înnoiesc odată cu vremurile și că pot fi folosite toate mijloacele îngăduite în chemarea la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Vă rugăm să lămurii ceea ce este corect. Allah să vă ocrotească!

Răspuns: Lauda îi aparține lui Allah, Domnul tuturor lumilor. Fără îndoială, chemarea la Allah, Preamăritul și Preainaltul, este un act de adorare, pe care Allah l-a poruncit în cuvintele Sale:

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُمْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾

*Cheamă la calea Domnului tău cu înțelepciune și cu bună
îndemnare și discută cu ei în felul cel mai bun!*

Coran, 16:125

Când cheamă la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, omul simte că împlinește porunca Lui și că se apropie de El prin aceasta. Fără îndoială, cele mai bune mijloace prin care se face chemarea sunt Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său ﷺ. Cartea lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, este cea mai mare îndemnare pentru omenire:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي
الْصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

Oameni! V-a venit o îndemnare de la Domnul vostru, o tămăduire pentru ceea ce este în inimi, o călăuzire și o îndurare pentru credincioși.

Coran, 10:57

La fel, cuvintele Profetului ﷺ sunt cele mai pătrunzătoare îndemnuri. Uneori își îndemna companionii într-un fel pe care ei îl descriau spunând că inimile li se cutremuraseră și ochii le lăcrimaseră. Dacă omul își poate sprijini îndemnarea pe acest mijloc, el este, fără îndoială, cel mai bun: Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său ﷺ.

Dacă socotește potrivit să adauge uneori mijloace pe care Allah le-a îngăduit, nu este nicio problemă, cu condiția ca acestea să nu cuprindă nimic interzis: minciună, interpretarea rolului unui necredincios într-o reprezentație, de pildă, interpretarea companionilor, Allah să fie mulțumit de ei, sau a imamilor musulmanilor de după companionii ori alte lucruri asemănătoare, prin care există temerea că oamenii ar ajunge să-i disprețuiască pe acești imami vrednici.

Tot astfel, reprezentația să nu cuprindă imitarea femeilor de către bărbați sau invers. În această privință s-a transmis în mod autentic blestemul rostit de Trimisul lui Allah ﷺ: el le-a blestemat pe femeile care îi imită pe bărbați și pe bărbații care le imită pe femei.

Pe scurt, dacă un asemenea mijloc este folosit uneori pentru apropierea inimilor și nu cuprinde nimic interzis, nu văd nicio problemă. Nu sunt însă de acord cu folosirea lui peste măsură și cu transformarea lui în mijlocul chemării la Allah, în timp ce chemarea prin Cartea lui Allah și prin Sunna Trimisului Său ﷺ este părăsită, astfel încât cel chemat nu mai este mișcat decât de asemenea mijloace. Dimpotrivă, socotesc aceasta interzisă, deoarece îndreptarea oamenilor spre altceva decât Cartea și Sunna în chemarea la Allah este un lucru condamnabil. Folosirea ocazională, în schimb, nu mi se pare problematică dacă nu cuprinde nimic interzis.

2. Cine poate chema la Allah

Întrebarea 2. Chemarea la Allah este obligatorie pentru fiecare musulman și musulmană sau se limitează numai la învățați și la cei care caută cunoașterea?

Răspuns: dacă omul cunoaște limpede ceea ce propune, nu există deosebire între a fi un mare învățat recunoscut, un căutător sânguincios al cunoașterii sau un om de rând care a înțeles însă chestiunea cu certitudine. Trimisul ﷺ spune: „Transmiteți de la mine chiar și un singur verset.”

Nu este o condiție ca acela care cheamă să fi ajuns la un rang înalt al cunoașterii, dar este o condiție să cunoască lucrul la care cheamă. Nu-i este îngăduit să se ridice în neștiință și să cheme doar din pornire sufletească. De aceea, la unii frați care cheamă la Allah având puțină cunoaștere vedem că, din pricina entuziasmului lor puternic, interzic ceea ce Allah nu a interzis și le impun robilor Lui ceea ce El nu le-a impus. Acesta este un lucru foarte primejdios, căci a interzice ceea ce Allah a îngăduit este asemenea îngăduirii a ceea ce El a interzis. Dacă, de pildă, îi dezaprobă pe alții pentru că îngăduie acel lucru, ceilalți îi dezaprobă la rândul lor pentru că îl interzic. Allah a pus cele două lucruri pe același plan, spunând:

﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ مَتَّعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾^ج

Nu spuneți, după minciuna pe care o rostesc limbile voastre: „Aceasta este îngăduit și aceasta este interzis”, ca să născociți minciuni împotriva lui Allah! Cei care născocesc minciuni împotriva lui Allah nu vor izbândi. O bucurie puțină, iar apoi vor avea o pedeapsă dureroasă.

Coran, 16:116-117

3. Aproximarea de cei care greșesc

Întrebarea 3. Îi este îngăduit celui care cheamă să le vorbească oamenilor în timp ce aceștia săvârșesc fapte condamnabile, de pildă să meargă la ei când stau pe trotuare ascultând instrumente muzicale și distrându-se? Este îngăduită vizitarea caselor păcătoșilor în scopul chemării? Care este modul potrivit de a proceda?

Răspuns: chemarea se face cu înțelepciune, așa cum a poruncit Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Dacă omul vede că chemarea sa în acel loc sau în acel moment este potrivită și folositoare, să o facă, chiar dacă merge la păcătoși în locurile lor. Istoricii au amintit că Profetul ﷺ mergea la oameni în locurile unde se așezau în vremea pelerinajului și îi chema la Allah, Cel Atotputernic și Măreț.

La fel, îi poate chema chiar dacă stau pe trotuare și se distrează, dacă vede un folos în aceasta. Dacă nu vede folos în a li se adresa tuturor deodată, poate vorbi cu ei pe rând. Să le acorde atenție conducătorilor și celor cu influență dintre ei, fiindcă, dacă aceștia se îndreaptă, se îndreaptă și cei care îi urmează. De pildă, dacă nu poate face o chemare generală sau nu vede folos în ea, să se îndrepte către cei cu influență și către conducători, acasă la ei sau într-un alt loc mai potrivit, și să le vorbească.

Important este ca omul să urmeze înțelepciunea la care Allah l-a îndrumat și pe care i-a poruncit-o. Atunci va avea parte de mult bine:

ج
﴿يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ
فَ خَيْرًا كَثِيرًا﴾

El dăruiește înțelepciune cui voiește, iar cel căruia i se dăruiește înțelepciune a primit mult bine.

Coran, 2:269

4. Defăimarea învățaților

Întrebarea 4. Ce părere aveți despre unii tineri, între care și căutători ai cunoașterii, care și-au făcut un obicei din a se defăima unii pe alții, a-i îndepărta pe oameni de ceilalți și a avertiza împotriva lor? Este aceasta o faptă prescrisă religios, pentru care omul este răsplătit, sau este pedepsit?

Răspuns: după părerea mea, aceasta este o faptă interzisă. Dacă omului nu-i este îngăduit să-l bârfească pe fratele său credincios, chiar dacă acesta nu este învățat, cum i-ar fi îngăduit să-i bârfească pe frații săi învățați dintre credincioși? Credinciosul este dator să-și oprească limba de la bârfirea fraților săi credincioși. Allah Preaînaltul spune:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ
أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾

Voi, cei care credeți! Feriți-vă de multe bănuieli, căci unele bănuieli sunt păcat. Nu vă iscodiți și nu vă bârfiți unii pe alții! Oare i-ar plăcea vreunuia dintre voi să mănânce carnea fratelui său mort? Ați urî aceasta. Și temeți-vă de Allah!

Coran, 49:12

Cel încercat prin această boală să știe că, defăimând un învățat, poate deveni cauza respingerii adevărului pe care acesta îl spune. Urmarea și păcatul respingerii adevărului vor cădea asupra celui care l-a defăimat. În realitate, atacarea învățatului nu este numai un atac personal, ci și un atac asupra moștenirii lui Muḥammad ﷺ, fiindcă învățații sunt moștenitorii profeților. Dacă învățații sunt defăimați și discreditați, oamenii nu mai au încredere în cunoașterea lor, care este moștenită de la Trimisul lui Allah ﷺ. Astfel, nu mai au încredere în nimic din Legea pe care acel învățat o transmite.

Nu spun că fiecare învățat este ferit de greșală. Orice om poate greși. Dacă vezi la un învățat ceva ce tu socotești greșit, ia legătura cu el și discută. Dacă îți devine limpede că adevărul este de partea lui, ești dator să-l urmezi. Dacă nu-ți devine limpede,

dar găsești o justificare admisibilă pentru părerea lui, ești dator să te oprești de la atacarea lui. Dacă nu găsești nicio justificare admisibilă, avertizează împotriva acelei păreri, fiindcă nu este îngăduită încuviințarea greșelii. Dar nu-l defăima pe el, dacă este un învățat cunoscut pentru buna sa intenție. Dacă am vrea să-i defăimăm pe învățații cunoscuți pentru buna lor intenție din pricina unei greșeli într-o chestiune religioasă, am ajunge să defăimăm mari învățați. Datoria este cea amintită: dacă vezi o greșeală la un învățat, discută și vorbește cu el. Fie îți devine limpede că el are dreptate și îl urmezi, fie tu ai dreptate și te urmează el, fie lucrul nu devine limpede, iar dezacordul rămâne unul îngăduit. Atunci ești dator să te oprești de la atacarea lui. El își spune părerea, tu ți-o spui pe a ta și lauda îi aparține lui Allah. Deosebirea de părere nu există numai în vremea noastră, ci din vremea companionilor până astăzi.

Dacă însă greșeala devine limpede, iar el stăruie doar ca să-și apere părerea, ești dator să arăți greșeala și să-i îndepărtezi pe oameni de ea. Aceasta să nu se întemeieze însă pe defăimarea omului și pe dorința de răzbunare împotriva lui, fiindcă el poate spune adevărul în alte chestiuni decât cea asupra căreia ați discutat.

Îi sfătuiesc, așadar, pe frații mei să se ferească de această nenorocire și de această boală. Îl rog pe Allah să mă vindece pe mine și pe ei de tot ceea ce ne pătează sau ne vatămă în religia și în viața noastră.

5. Deosebirea de părere și dezbinarea

Întrebarea 5. Ați spus în cartea „Pregătirea celui care cheamă la Allah, Cel Atotputernic și Măreț”: „Dezbinarea și grupările potrivnice nu bucură pe nimeni în afară de dușmanul Islamului și al musulmanilor.” Dar se spune că Profetul ﷺ a zis: „Deosebirea de părere a comunității mele este îndurare.” Care este deosebirea de părere care ar fi îndurare și ce dezbinare ați avut în vedere? Allah să vă ocrotească!

Răspuns: relatarea amintită de cel care întreabă este slabă și nu este autentică de la Profet ﷺ. Allah spune:

﴿وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ إِلَّا مِنْ رَحِمِ رَبِّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ﴾

Ei nu vor înceta să aibă neînțelegeri, în afară de cei de care Domnul tău are milă. Și pentru aceasta i-a creat.

Coran, 11:118-119

Allah Preaînaltul a făcut astfel din dezacord o însușire a celor care nu se bucură de acea milă. Comunitatea nu trebuie să fie dezbinată; îndurarea lui Allah față de ea este să nu se dezbine. Nu spun să nu aibă păreri diferite, căci părerile pot fi diferite, ci să nu aibă inimile dezbinat.

Presupunând că relatarea ar fi autentică sau ar putea fi folosită ca dovadă, sensul ei ar fi că deosebirea de părere din comunitate intră sub îndurarea lui Allah. Adică Allah Preaînaltul are milă de cei care depun efortul de cercetare, chiar dacă ajung la păreri diferite. El nu-l pedepsește pe cel care nu a nimerit adevărul după ce s-a străduit să-l afle. De la Profet ﷺ s-a transmis autentic că a spus: „Dacă judecătorul hotărăște după ce și-a dat silința să afle adevărul și nimereste, are două răsplăți; dacă greșește, are o răsplată.” Acesta ar fi sensul relatării dacă ar fi o dovadă. Însă poziția corectă este că relatarea este slabă și nu este stabilită de la Trimisul lui Allah ﷺ. Prin urmare, nu există contradicție între cele spuse în „Pregătirea celui care cheamă la Allah” și aceste cuvinte despre care s-a spus că ar fi un hadith.

6. Dezacordul în credință

Întrebarea 6. Fără îndoială, cooperarea celor care cheamă este necesară pentru succesul chemării și pentru primirea ei de către oameni. În lumea islamică sunt mulți care fac chemare, fiecare cu stilul și calea sa. Între ei pot exista totuși deosebiri în chestiuni importante, precum credința. Ce reguli considerați potrivite pentru a lucra și a coopera cu aceștia și cu alții? Cei care cheamă au nevoie de îndrumarea dumneavoastră în această chestiune. Allah să vă dăruiască izbândă!

Răspuns: fără îndoială, regula în privința acestui dezacord este întoarcerea la îndrumarea lui Allah din cuvintele Sale:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ
إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ
وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

*Voi, cei care credeți! Ascultați de Allah, ascultați de Trimis și de cei
cărora le-a fost încredințată autoritatea dintre voi. Dacă aveți
neînțelegeri asupra unui lucru, întoarceți-l la Allah și la Trimis,
dacă voi credeți în Allah și în Ziua de Apoi. Aceasta este mai bine și
are cel mai bun deznodământ.*

Coran, 4:59

Și din cuvintele Sale:

﴿وَمَا اَخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾

*Orice neînțelegere ați avea asupra unui lucru, judecata lui Îi
aparține lui Allah.*

Coran, 42:10

Celui care s-a abătut de la ceea ce este corect în credință sau în faptă, adică în chestiunile de cunoaștere ori de practică, trebuie să i se arate și să i se lămurească adevărul. Dacă revine, aceasta este o binefacere a lui Allah asupra lui. Dacă nu revine, este o încercare pe care Allah, Preamăritul și Preaînaltul, i-o dă. Noi trebuie să arătăm greșeala în care se află și să avertizăm împotriva ei pe cât putem.

Cu toate acestea, să nu deznădăjduim. Allah Preaînaltul i-a întors pe unii oameni de la mari inovații până când au devenit dintre oamenii Sunnei. Mulți dintre noi cunosc ceea ce s-a răspândit despre Abū al-Ḥasan al-Aṣʿarī, Allah să aibă milă de el: ar fi rămas patruzeci de ani din viață în gruparea muʿtaziliților, apoi s-ar fi apropiat într-o anumită măsură de calea dreaptă pentru un timp, după care Allah, Cel Atotputernic și Măreț, l-ar fi călăuzit la calea cea mai dreaptă, la învățătura imamului Aḥmad ibn Ḥanbal, Allah Preaînaltul să aibă milă de el, care este învățătura Ahl al-Sunna wa-l-Jamāʿah.

Așadar, chestiunile de credință sunt importante și în ele trebuie să ne sfătuim cu sinceritate, așa cum trebuie să facem și în chestiunile practice. Deosebiriile dintre învățați în chestiunile practice au însă o întindere mai mare și sunt mai numeroase. În ansamblu, în chestiunile de cunoaștere privitoare la credință nu au existat neînțelegeri, deși în unele dintre ele s-au ivit deosebiri, precum chestiunea încetării existenței Focului, chestiunea pedepsei din viața dintre moarte și înviere, chestiunea balanțelor, a lucrurilor care vor fi cântărite și altele. Dar dacă le compari cu dezacordul în chestiunile practice, vei vedea că au o întindere restrânsă, lauda Îi aparține lui Allah. Cu toate acestea, în orice situație suntem datori să-i sfătuim sincer și să le arătăm adevărul celor care au altă părere, fie în chestiuni de cunoaștere, fie în cele practice.

7. Pregătirea oamenilor pentru Sunna

Întrebarea 7. Din versetul

﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدَوًّا
بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾

Nu-i insultați pe cei pe care ei îi cheamă în afară de Allah, ca nu cumva ei să-L insulte pe Allah, din dușmănie și fără cunoaștere!

Coran, 6:108

se poate desprinde că acela care cheamă trebuie să lase o practică sunna dacă aplicarea ei ar face ca acea sunna să fie insultată, precum scurtarea veșmintelor și altele? Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: în chestiunea lăsării unei practici sunna nu este vorba despre insultarea altora, deci versetul nu i se aplică. Însă lăsarea unei asemenea practici se poate întemeia pe o altă dovadă din Sunna: Profetul ﷺ a renunțat să reconstruiască Casa, Ka'bah, pe temeliiile lui Ibrăhim, de teamă să nu-i tulbure pe oameni, fiindcă abia ieșiseră din necredință.

De pildă, dacă o practică sunna li se pare neobișnuită oamenilor de rând și din cauza ei îl învinuiesc pe om de lucruri care nu sunt adevărate, este mai potrivit și mai bine ca el să pregătească înțelegerea acelei sunna prin cuvinte înainte să o pună în faptă. Să le arate oamenilor adevărul în adunări, în moschei și cu orice prilej potrivit, astfel încât, atunci când o împlinește, ei să fie deja liniștiți, să o înțeleagă și să o cunoască.

Sunt convins că oamenilor de rând le poate dispăcea o practică sunna fiindcă a împlinit-o un anumit om, în timp ce nu le-ar dispăcea dacă ar împlini-o altul. Dacă un învățat respectat de ei și-ar ridica veșmântul, dezaprobarea lor nu ar fi aceeași ca atunci când o face cineva pe care nu-l socotesc învățat și în care nu au încredere. Acest lucru este cunoscut.

Așa stând lucrurile, este mai potrivit să înaintezi treptat cu oamenii de rând, astfel încât, dacă împlinești o faptă pe care ar dezaproba-o, să o cunoască dinainte și ea să ajungă în inimile lor fără ca acestea să fie cu totul lipsite de cunoașterea ei.

8. Educația și îndemnarea

Întrebarea 8. Unii dintre cei care cheamă urmează calea educării și a învățării celor cărora li se adresează, iar alții calea îndemnării și a amintirii în locurile publice unde se adună oamenii. Care este părerea dumneavoastră? Ce metodă are mai mult succes?

Răspuns: socotesc că una dintre binefacerile lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, asupra robilor Săi este că le-a dat feluri diferite de a chema la El. Unui om care îndeamnă, Allah i-a dăruit

limpezime în exprimare, putere de a vorbi și influență. Îi spunem că îndemnarea este mai potrivită pentru el. Altuia Allah Preaînaltul i-a dăruit blândețe, delicatețe și bunătate, iar el îi educă pe oameni apropiindu-se de ei astfel. Îi spunem că această metodă este mai bună pentru el decât prima, mai ales dacă nu se pricepe să țină cuvântări. Unii oameni fac chemare și au cunoaștere, dar nu se pricep să vorbească. Harul lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, este împărțit între robii Săi; Allah i-a ridicat pe unii deasupra altora în trepte.

Consider, așadar, că omul trebuie să folosească metoda pe care o socotește mai folositoare, mai eficientă și pe care o stăpânește mai bine. Să nu se pună într-o situație căreia nu-i poate face față, ci să aibă încredere în capacitatea sa, cerând ajutorul lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, astfel încât să poată răspunde obiectiilor care îi sunt aduse.

9. Cărțile înaintașilor și ale contemporanilor

Întrebarea 9. Ce părere aveți despre cel care îi îndepărtează pe oameni de citirea cărților celor care fac chemare în vremea noastră și socotește că trebuie să se limiteze la cărțile înaintașilor virtuoși, luându-și metoda de acolo? Care este privirea corectă și cuprinzătoare asupra cărților înaintașilor, Allah să aibă milă de ei, și asupra cărților celor care cheamă și ale gânditorilor contemporani? Allah să vă dăruiască izbândă!

Răspuns: consider că, mai presus de orice, chemarea trebuie luată din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului Său ﷺ. Fără îndoială, aceasta este părerea noastră, a tuturor. Urmează cele transmise de la califii drept călăuziți, de la companionii și de la imamii Islamului dintre înaintași.

Cât despre cele discutate de autorii de mai târziu, contemporani, au apărut lucruri pe care ei le cunosc mai bine. Dacă omul ia din cărțile lor ceea ce îi folosește în această privință, dobândește un folos însemnat. Știm că autorii contemporani și-au luat cunoașterea de la cei de dinaintea lor; să luăm și noi din izvoarele din care au luat ei. Au apărut însă lucruri noi pe care ei

le înțeleg mai bine decât noi și care, în forma lor concretă, nu le erau cunoscute înaintașilor.

Consider, aşadar, că omul trebuie să unească cele două laturi bune: să se sprijine întâi pe Cartea lui Allah și pe Sunna Trimisului Său ﷺ, apoi pe cuvintele înaintașilor virtuoși — califii drept călăuziți, companionii și imamii musulmanilor — și apoi pe cele scrise de contemporanii în vremea cărora au apărut împrejurări noi, necunoscute în forma lor concretă mai înainte.

10. Păstrarea religiei și cauzele ei

Întrebarea 10. Unii susțin că Allah, Cel Atotputernic și Măreț, Și-a asumat păstrarea acestei religii și că, prin urmare, munca celor care cheamă, în slujba Islamului, ar fi zadarnică și lipsită de rost. Cum le răspundem?

Răspuns: răspunsul este simplu. Tendința lor seamănă cu aceea a celor care neagă cauzele. Fără îndoială, negarea cauzelor este o rătăcire în religie și o nesăbuiță a minții. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, Și-a asumat păstrarea religiei, dar prin cauze: prin munca celor care cheamă la această religie, răspândind-o, lămurind-o oamenilor și chemând la ea. Această afirmație este asemenea vorbelor: „Nu te căsătorești, căci, dacă ți-a fost scris un copil, el îți va veni” sau „Nu te strădui să-ți câștigi traiul, căci, dacă ți-a fost scrisă o provizie, ea îți va veni.” Știm că Allah, Preamăritul și Preaînaltul, când spune:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾

Noi am coborât Pomenirea și Noi suntem cei care o păzim.

Coran, 15:9

spune aceasta știind că El este Înțelept și că lucrurile nu se petrec decât prin cauzele lor. Allah Preaînaltul rânduiește pentru păstrarea acestei religii cauzele prin care ea este păstrată. De aceea, vedem că învățații înaintașilor, prin care Allah Și-a păstrat religia de inovațiile de credință și de practică, vorbeau, scriau și le lămureau oamenilor. Trebuie să împlinim ceea ce Allah ne-a făcut

obligatoriu: să apărăm religia, să o ocrotim și să o răspândim între robii Săi. Astfel se împlinește păstrarea ei.

11. Asprimea și răspunderea autorităților

Întrebarea 11. Există oameni care nu se opresc decât prin asprime. Cum trebuie procedat cu ei?

Răspuns: fără îndoială, există oameni care nu se opresc decât prin asprime. Dar nu este îngăduită folosirea unei asprimi care nu aduce un folos și nu produce decât un rău mai mare. Datoria este să urmărim înțelepciunea. Constrângerea care cuprinde lovirea, sancționarea și închiderea aparține numai autorităților. Oamenii de rând trebuie să arate adevărul și să dezaprobe răul. Înlăturarea răului, mai ales prin folosirea mâinii, este însă încredințată autorităților. Acestea sunt datele să-l înlăture pe cât le stă în putere, fiindcă ele poartă răspunderea pentru aceasta.

Dacă omul ar voi să înlăture cu mâna orice faptă condamnabilă pe care o vede, ar putea rezulta un rău mai mare decât cel pe care dorea să-l înlăture. De aceea, în această chestiune trebuie urmată înțelepciunea.

Dacă ești capul familiei, adică responsabilul ei, și poți înlătura cu mâna fapta condamnabilă din acea casă, înlătur-o. Însă, dacă ai face aceasta în piață, rezultatul ar putea fi mai rău decât lăsarea acelei fapte. Ești dator, în schimb, să-l înștiințezi pe cel care are autoritatea să înlăture acel rău din piață.

12. A îndemna la ceea ce nu poți împlini

Întrebarea 12. În prelegere ai amintit că acela care cheamă nu trebuie să îndemne la un lucru înainte de a-l împlini el însuși. Dacă însă îndeamnă la ceva pe care, deși a încercat, nu-l poate împlini, dar vede că persoana căreia i se adresează îl poate împlini, o mai îndeamnă?

Răspuns: da. Dacă omul care cheamă la bine nu poate împlini el însuși acea faptă, trebuie totuși să-i îndemne pe alții la ea. Să presupunem că un om îi îndeamnă pe ceilalți la rugăciunea de noapte, dar el nu o poate face. Nu-i spunem: „Dacă nu poți, nu îndemna la rugăciunea de noapte.” Un om îi îndeamnă pe alții să dea de pomană, dar el nu poate și nu are ce să dea. Îi spunem:

„Îndeamnă-i!” Însă a îndemna la un lucru pe care îl poți împlini, [fără a-l împlini tu însuși], este, fără îndoială, o nesăbuintă a minții și o rățacire în religie.

13. Cercetarea chestiunilor de dezacord

Întrebarea 13. De ce nu sunt cercetate temeinic chestiunile asupra cărora există dezacord, pentru ca acela care cheamă să urmeze ceea ce este corect și astfel să se ajungă la unirea comunității?

Răspuns: cercetarea definitivă a chestiunilor de dezacord este dificilă, fiindcă fiecare om care urmează o părere socotește că a cercetat-o temeinic. Dacă am aduna învățații dintr-o țară, cel mai probabil nu ar ajunge la acord și ar rămâne deosebiri de părere. Chiar dacă am cerceta, tot ar exista dezacord. Cei care nu pot afla singuri adevărul sunt însă datori să se teamă de Allah pe cât pot. Motivul pentru care urmează un învățat în locul altuia, care are altă părere, să nu fie pofta, ci dorința de călăuzire.

Prin urmare, când învățații au păreri diferite, omul îl urmează pe cel pe care îl socotește mai aproape de ceea ce este corect, datorită cunoașterii, religiozității și cinstei sale. A-i aduna pe toți oamenii asupra unei singure păreri pare însă un lucru de nerealizat și cu neputință.

14. Distribuirea cărților și înregistrărilor

Întrebarea 14. Sunt un tânăr care dorește să cheme la Allah, dar nu am un mod potrivit de a vorbi. Este de ajuns să răspândesc sau să distribui înregistrări islamice și cărți islamice folositoare? Lămuriți-mă, Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: da. Fără îndoială, omul poate să nu fie în stare să facă el însuși chemarea, dar să poată chema prin răspândirea cărților și a înregistrărilor folositoare. Totuși, tocmai pentru că nu este în stare să facă singur chemarea, să nu răspândească aceste cărți și înregistrări decât după ce le-a arătat unui căutător al cunoașterii, ca să afle ce greșeli se găsesc în ele și să nu distribuie ceva greșit fără să-și dea seama.

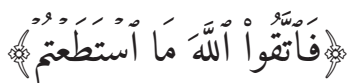
O altă metodă de chemare este să se înțeleagă cu un căutător al cunoașterii ca acesta să scrie ceva prin care îi îndeamnă pe

oameni la bine, iar finanțarea să fie asigurată de omul care nu poate face el însuși chemarea.

15. Transmiterea religiei după putere

Întrebarea 15. Nu suntem noi, musulmanii, răspunzători înaintea lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, pentru sfârșitul și soarta nemusulmanilor din întreaga lume? Nouă ne revine răspunderea de a-i chema la religia lui Allah, religia adevărului, și de a le arăta calea dreaptă și corectă potrivit înțelepciunii lui Allah în creație. Care va fi situația noastră dacă ei vor spune la socoteala din Ziua Învierii: „Nu ne-a venit niciun avertizor și nicio chemare”?

Răspuns: fără îndoială, musulmanii sunt datori să transmită religia lui Allah tuturor oamenilor. Dar cine poate face aceasta? Capacitatea este neapărat necesară, fiindcă toate îndatoririle pe care Allah le-a impus robilor Săi sunt condiționate de putința de a le împlini. Allah Preaînaltul spune:

Temeți-vă de Allah pe cât puteți!

Coran, 64:16

Profetul ﷺ a spus: „Când vă poruncesc un lucru, împliniți din el atât cât puteți.” Noi, musulmanii, suntem datori să transmitem religia și Legea lui Allah tuturor oamenilor, dar în măsura puterii noastre. Cine poate transmite Legea lui Allah tuturor oamenilor? Cel care poate are această îndatorire. Cât despre cel care nu poate, Allah nu-i impune niciunui suflet mai mult decât poate duce.

16. Cadrul cooperării

Întrebarea 16. Cuvintele dumneavoastră despre cooperarea celor care cheamă înseamnă să urmeze cu toții aceeași metodă și același stil de chemare sau se referă la cooperarea generală în lucrarea făcută între oameni?

Răspuns: consider că prin cooperare se are în vedere cadrul general. Cadrul particular sau stilul propriu sunt lăsate în seama persoanei. Cel care cheamă poate socoti că un anumit stil, într-un

anumit moment și într-un anumit loc, este mai potrivit decât în alt loc. Nu se poate ajunge la acord asupra unui singur stil pentru toate împrejurările, toate momentele și toate locurile. Cadrul general este însă cel în care cei care cheamă trebuie să coopereze.

17. Imamul Aḥmad și celelalte școli

Întrebarea 17. Ați spus că învățătura Ahl al-Sunna wa-l-Jamā'ah este învățătura imamului Aḥmad. Cum le judecăm atunci pe celelalte trei școli?

Răspuns: nu cred că am spus aceasta în sensul că celelalte trei școli nu ar urma învățătura Ahl al-Sunna. Imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el, este însă cunoscut între învățați drept imamul oamenilor Sunnei. El s-a ridicat să apere Sunna așa cum, după cunoștința noastră, nu a făcut-o nimeni altcineva. Încercarea sa cu Al-Ma'mūn și cu cei de după el este cunoscută. Altfel, nu există îndoială că imamii Islamului, lauda Ți aparține lui Allah, se află cu toții pe bine și pe adevăr. Aceasta nu înseamnă să-i socotim pe fiecare lipsit de greșeală. Fiecare poate greși. Chiar imamul Aḥmad declara uneori că a revenit asupra unei păreri pe care o susținuse. De pildă, despre divorțul rostit de omul beat, el spune: „Spuneam că divorțul omului beat are efect, până când am cercetat lucrul.” Adică i-a devenit limpede că nu are efect. Dacă ar hotărî că divorțul are efect, ar stabili două lucruri: că acea soție îi este interzisă soțului care a rostit divorțul și că îi este îngăduită altuia. Dacă hotărăște că nu are efect, stabilește un singur lucru: că ea rămâne îngăduită acestui soț, de care despărțirea nu a fost dovedită.

18. Cooperarea cu mass-media

Întrebarea 18. Mulți dintre cei care cheamă ezită să coopereze cu instituțiile mass-media, deși influența lor asupra societății este limpede. Ce părere aveți despre îndatorirea celor care cheamă față de aceste instituții și față de cei care lucrează în ele?

Răspuns: consider că, dacă omului i se cere să cheme la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, într-un loc unde folosul este mai mare și mai răspândit, nu trebuie să ezite. Dimpotrivă, se cuvine să înainteze și să socotească aceasta o binefacere a lui Allah asupra

sa. Chiar dacă ar invoca drept motiv că aceste mijloace mass-media cuprind și un anumit rău, după părerea mea acesta nu este un motiv întemeiat. Dacă nu sunt umplute cu bine, aceste mijloace vor fi umplute cu opusul lui. Iar dacă sunt umplute cu bine, pe cel care vine să facă bine nu-l vatămă faptul că în ele este amestecat și un anumit rău. Consider, așadar, că ține de cooperare și de sfătuirea sinceră ca omul să se implice și să răspundă invitației de a participa la asemenea activități.

19. Îndatoririle imamului moscheii

Întrebarea 19. Vedem că unii dintre cei care cheamă, inclusiv tineri care sunt imami ai unor moschei, își lasă moscheea și merg să facă chemare în regiunile din jur, lăsând moscheea fără imam. Ce îndrumare le dați? Allah să vă răsplătească cu bine!

Răspuns: îi îndrum pe frații imami să știe că a rămâne la îndatorirea lor, conducându-i pe musulmani în rugăciune și împlinind ceea ce le este obligatoriu, este mai bine decât să plece pentru chemarea la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Este mai bine și decât să meargă să postească Ramadanul în Mecca sau să îplinească acolo rugăciunile de noapte din ultimele zece nopți. Împlinirea funcției lor este o îndatorire obligatorie, pe când plecarea către acele lucruri înseamnă a merge către o faptă recomandată. Într-un hadith qudsi autentic s-a transmis că Allah, Cel Atotputernic și Măreț, a spus: „Robul Meu nu se apropie de Mine prin nimic mai iubit Mie decât ceea ce i-am făcut obligatoriu.”

Dacă însă numai el poate face chemarea în locul spre care merge și nimeni altcineva nu împlinește această îndatorire, să-și prezinte situația autorităților responsabile, ca să primească încuviințarea de a pleca, iar acestea să se angajeze să pună pe cineva în locul său.

Ta'āwun al-du'āt wa-atharuhum fī al-mujtama'

Cooperarea celor care cheamă la Allah

O chemare la cooperare, cunoaștere și sfătuire sinceră.
Ibn al-'Uthaymīn explică felul de a lucra împreună fără a
transforma deosebirea de părere în dezbinare, apoi răspunde
la nouăsprezece întrebări despre chemare, educație și
răspundere.

Autor: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-'Uthaymīn

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro